

לקנות שכל

לפני זמן לא רב חי בחור מטופש שבגלל טיפשותו תמיד הסתבך בצרות ואנשים לעגו לו. היה מי שייעץ לו לקנות לעצמו קצת שכל והוא אמנם החליט לעשות כך. אמרו לו שישנה אישה חכמה, הגרה על הגבעה הקרובה, ועוסקת במכירת שיקויים, עשבי מרפא והשבעות למיניהן ואצלה הוא יוכל לקנות כל מה שרק ירצה, ושכדאי לו ללכת אליה. על כן הבחור הלך לאמו ושאל האם מותר לו ללכת כדי לקנות לו שכל.

"אכן תעשה כך" אמרה אמא "באמת נחוץ לך דבר כזה כי אם אמות לא יהיה מי שידאג לך. הראש שלך כמו זה של תינוק שעוד לא נולד. אבל תתנהג יפה, דבר בנימוס כי אנשים חכמים האלה רגישים ונעלבים בקלות." אחרי שגמר לשתות את התה שלו הלך הבחור אל האישה ומצא אותה יושבת ליד האש ובוחשת בקדרה גדולה. הטיפש התחיל שיחת נימוסין.

"שלום גבירתי" אמר "לילה יפה עכשיו."
"אכן כך" ענתה והמשיכה לבחוש.
"אולי ירד עוד גשם" אמר, כשהוא מדדה במבוכה מרגל לרגל.
"אולי" ענתה ההיא.
"ואולי לא ירד" אמר כשהוא מביט בחלון.
"יתכן" ענתה.
הוא גרד בראש ומחץ את הכובע שלו. "אכן, לא אוכל יותר לדבר על מזג האוויר אבל נדמה לי שהיבולים יהיו יפים השנה."
"יפים" ענתה.
"וגם הבהמות משמינות" אמר.
"אכן כך" ענתה.
"אובכן.. אובכן" אמר והתחיל לגמגם "אחרי שדיברנו בנימוס אולי אפשר שניגש לעסקה. אולי יש לך שכל למכירה?"
"זה תלוי" אמרה היא "אם אתה רוצה שכל של מלך, או שכל של חייל או שכל של מורה, כאלה אין אצלי."
"לא, לא" אמר "רק שכל פשוט, מתאים לכל טיפש, כזה שישנו לכולם כאן. משהו רגיל

לגמרי."

"אם כך" אמרה "אוכל להשיג לך אולי, אבל תצטרך לעזור לי בכך."
"ובכן" המשיכה האישה החכמה כשהיא מביטה לתוך הקדרה "הביא לי לב של דבר שאתה אוהב ביותר, ואז אוכל להגיד לך איפה למצוא שכל."
"אבל איך אוכל לעשות זאת?" שאל כשהוא מגרד בראשו.
"זו כבר לא בעיה שלי, בחור" אמרה "תמצא זאת בעצמך אם אינך רוצה להישאר טיפש לכל חייך. אבל כדי שאדע שהבאת את הדבר הנכון, תצטרך לפתור לי חידה ואז נראה אם תוכל לקבל שכל" ובמילים אלה לקחה את הקדרה והלכה איתה פנימה לבית.
הטיפש חזר לאמו וסיפר מה אמרה לו האישה החכמה. "ואני חושב שאשחט את החזיר שלנו, כי קוטל חזיר הוא הדבר שאני אוהב ביותר."
"אז תעשה כך, בני" אמרה האם "כי יהיה זה דבר רע אם לא תשיג שכל כדי להסתדר

בעצמך בעתיד."

הוא אמנם שחט את החזיר ולמחרת הלך לאישה, שישבה שם וקראה בספר גדול.
"בוקר טוב, גברת" אמר "הבאתי לך את לבו של הדבר שאני אוהב ביותר. הנה זה, בניר על השולחן."
"ככה?" אמרה האישה והביטה עליו דרך משקפיה "אז תגיד לי בחור מה יכול לנוע בלי רגליים?"
הוא גירד בראשו וחשב וחשב אך לא מצא תשובה.
"לך מכאן" אמרה "לא הבאת את הדבר הנכון. אין לי שכל בשבילך היום." היא סגרה את הספר שלה ונכנסה הביתה.
הלך הטיפש לספר לאמו. אך בדרך באו אנשים לקראתו וסיפרו שאמא עומדת למות. וכשניכנס לבית האם רק הביטה עליו בחיוך, כאילו אומרת שיש לו עכשיו די שכל כדי שיוכל לדאוג לעצמו, ואז עצמה את עיניה ומתה.
הוא התיישב והתחיל להתאבל. הוא חשב איך היא טיפלה בו כשהיה תינוק, ואיך עזרה לו

בלימודים, ואיך בישלה את הארוחות הטעימות שלו ותיקנה את בגדיו, ואיך סבלה את הטיפשות שלו. והוא נעשה עצוב יותר ויותר והתחיל לבכות.

"אמא, אמא!" בכה "מי עכשיו יטפל בי? למה עזבת אותי ואני אהבתי אותך יותר מכל דבר אחר!"

וכש אמר זאת נזכר במילים של האישה החכמה. "כן! כן!" אמר "אביא לה את לבה של אמי."

"לא! לא אוכל לעשות זאת" חשב "אז מה אעשה? מה אעשה כדי להשיג קצת שכל, עכשיו, כשאני לבדי בעולם?"

הוא חשב וחשב ולמחרת לקח שק גדול, הכניס את גופת אמו פנימה והביא לאישה החכמה.

"בוקר טוב, גבירתי" אמר "עכשיו הבאתי את הדבר הנכון. זה בטוח" ושם את השק לפני הבית.

"אולי" אמרה האישה "אבל אמור לי בחור מה זה צהוב ובוהק אבל אינו זהב?"

הוא שוב גירד את ראשו וחשב וחשב אך לא יכול היה לענות.

"זה לא הדבר הנכון שהבאת" אמרה האישה "אתה טיפש גדול יותר מאשר חשבת!" וסגרה לפניו את הדלת.

"וי לוי!" קרא, התיישב לצד הדרך והתייפח. "אבדתי את שני הדברים היקרים לי ביותר ומה אוכל עוד למצוא כדי לקנות לי שכל!" ילל ובכה עד שדמעות זלגו מעיניו. בדרך עברה בחורה שגרה בסביבה והביטה עליו.

"מה קרה לך, טיפשוך?" שאלה.

"הו, שחטתי את החזיר שלי ואבדתי את אמי ונשארתי טיפש כמו קודם" אמר ביללה.

"זה באמת רע" אמרה "ואין מי שידאג לך?" "לא" אמר "ואינני יכול לקנות לי שכל כי לא נשאר לי כלום שאני אוהב."

"על מה תדבר?" שאלה.

היא התיישבה לידו והוא סיפר לה הכל, על האישה החכמה ועל החזיר ועל אמו ועל החידות ושהוא עכשיו לבדו בעולם.

"אני חושב שאהרוג אותך ואביא את לבך
לאישה ההיא כדי שתמכור לי שכל."
"הו, לא" אמרה בפחד "זה לא יתכן. אבל הרי
את לבה של אמך גם כן לא הוצאת מגופה.
נכון?"
"נכון. אבל אולי אילו עשיתי כך הייתי מקבל
את השכל שלי."
"לא, לא" אמרה "הטוב ביותר שתיקח אותי
אליה כפי שאני, עם הלב והכל, ואני אוכל
לעזור לך לפתור את החידות."
"באמת תוכלי לעשות זאת? חשבתי שאלה
קשים מדי לאישה."
"נראה. אמור את הראשונה."
"מה יכול לנוע בלי רגליים?"
"הרי אלה המים" אמרה.
"נכון" אמר וגירד בראשו.
"ומה צהוב ובוהק ואינו זהב?"
"זו השמש!" אמרה.
"אכן כך זה!" אמר "בואי, נלך לאישה החכמה
הזו מיד." והם הלכו.
כשבאו היא ירדה לפני ביתה וקלעה גבעולי

"ובכן" אמרה "הייתי מוכנה לדאוג לך בעצמי."
"באמת תרצי לעשות זאת?" שאל
"הו, כן" ענתה "אומרים שטיפשים הם
הבעלים הטובים ביותר. אז אולי כדאי שאקח
אותך."
"ואת יודעת לבשל?" שאל.
"כן, יודעת" ענתה.
"ולנקות?"
"בוודאי" אמרה.
"ולתקן את בגדי?" אמר.
"אוכל" ענתה.
"אז אולי זה באמת יהיה טוב" אמר "אבל מה
נעשה לגבי האישה החכמה?"
"המתן קצת" אמרה "ואולי דברים יסתדרו. לא
כל כך חשוב שאתה טיפש כל עוד אני יכולה
לדאוג לך."
"זה נכון" אמר, והם הלכו והתחתנו.
היא שמרה על ביתם יפה ונקי, ובישלה לו
ארוחות טובות כל כך שיום אחד אמר "אישה,
אני חושב שאני מחבב אותך מעל הכל."
"יפה אמרת" אמרה "אז מה?"

והזוג חזר לביתם והוא לא ניסה יותר לקנות שכל, כי לאישתו היה מספיק לשניהם.

קש.
"יום טוב, גברת" אמר הוא.
"יום טוב לך, טיפוש!" ענתה.
"אני חושב שהפעם מצאתי את הדבר הנכון"
אמר.
האישה החכמה ניגבה את משקפיה והביטה על שניהם. "אז אמור לי למי אין תחילה כלל רגליים, אחר כך שתי רגליים ובסוף ארבע רגליים?"
הטיפש גרד בראשו, חשב וחשב ולא ידע לענות. אבל הבחורה לחשה באוזנו "זה ראשן."
"אולי זה הראשן, גברתי" אמר הוא.
האישה החכמה נדה בראשה. "זה נכון"
אמרה "ולך יש כבר השכל שרצית בו."
"אבל איפה הוא?" שאל כשהוא מביט סביב ובודק בכיסים.
"בראש של אישתך" אמרה "התרופה היחידה לטיפש היא אישה טובה שתדאג לו, וכזו יש לך. אז שלום לכם!" היא נדה שוב בראשה ונכנסה לביתה.